

Király László nagylepke-gyűjteménye a Mátra Múzeumban

BUSCHMANN FERENC

ABSTRACT: (László Király's Macrolepidoptera Collection in the Matra Museum) Macrolepidoptera collection of László Király jr., who has died in 1984 got into the property of Matra Museum in 2004. The collection contained 1500 specimens originally. The author publishes data about the remaining part of the collection saved from Antherus infection. It comprises 285 specimens of 165 species.

A fiatalon, alig 17 évesen elhunyt mátrafüredi ifj. Király László (1968. I. 29. – 1984. XI. 1.) nagylepke-gyűjteménye – *tragikus balesetét követően a szülőkkel történt megegyezés ellenére* (rövid nekrológ; BUSCHMANN 1985) – csak most, halála után húsz évvel került a Mátra Múzeumba (*az időközben megözvegyült édesanya mindaddig nem tudott megválni fia emlékeitől!*). A hosszú évek szakszerűtlen tárolása és a kezeletlenség következtében sajnos a gyűjtemény oly mértékű károsodást szenvedett (*közel 100% volt az Anthrenus-„fertőzöttség”*), hogy a múzeumi gyűjtemény számára már alig lehetett valamit megmenteni belőle. Néhai fiatal barátom és kis tanítványom mintegy 1500 példányos – főleg Mátrafüred környéki gyűjtésekből származó – kollekciónak csupán 165 nagylepke-fajnak 285 példánya maradt úgy-ahogy épen, azok is zömében üvegefejű gombostűkre tűzve. A többi állatról csak porkupacok, kifakult cédulák, szárny- meg egyéb testrész-töredékek tanúskodtak, ezeket ki kellett selejtezni. A megmaradt anyag többszöri fertőtlenítése, illetve az egyes megmenthető példányok állapotának stabilizálása után a következő nagylepke fajok példányai¹ kerülhettek be végül a Mátra Múzeum macrolepidoptera-gyűjteményébe:

Geometridae = Araszolólepke-félék

- Geometra papilionaria* (Linnaeus, 1758) 1p – Nagy hómai-rét 1983.07.19.
Hemistola chrysoprasaria (Esper, 1795) 1p – Sár-hegy (Pipis) 1984.07.14.
Thalera fimbrialis (Scopoli, 1763) 1p – Mátrafüred almás² 1982.08.17.
Clorissa viridata (Linnaeus, 1758) 1p – Mátrafüred almás 1984.06.11.
Cyclophora annulata (Schulze, 1775) 1p – Mátrafüred Vízmű 1982.05.14.
Cyclophora punctaria (Linnaeus, 1767) 3p – Mátrafüred almás 1983.07.18., Mátrafüred Vizeskesző 1983.07.23 (2p).
Cyclophora linearia (Hübner, 1799) 1p – Mátrafüred Vízmű 1983.06.12.
Timandra griseata (Petersen, 1902) 2p – Mátrafüred almás 1982.08.23., 1983.08.15.
Scopula immorata (Linnaeus, 1758) 6p – Mátrafüred almás 1982.08.2., 08.11., 1983.08.22. (2p), 1984.06.11 és 06.12 (1-1p).
Scopula ornata (Scopoli, 1763) 1p – Jászberény turjánrét 1983.07.10.
Scopula incanata (Linnaeus, 1758) 2p – mindkettő Mátrafüred almás 1982.08.16-17.

¹ Valamennyi állatot Király László gyűjtötte, ezért a fajok felsorolásában ezt külön nem említem (*a jászberényi lelőhelycédulásak egyik közös gyűjtésünkből maradtak fenn*).

² Ez Mátrafüred közvetlen határában egy zömében almafákból álló gyümölcsös terület, amit Király László a lepkei lelőhelycéduláin egyszerűen csak „almás”-ként jelölt meg.

Idaea serpentata (Hufnagel, 1767) 1p – Mátrafüred almás 1983.06.19.
Idaea muricata (Hufnagel, 1767) 1p – Mátrafüred almás 1983.07.16.
Idaea aversata (Linnaeus, 1758) 2p – mindkettő Mátrafüred almás 1984.06.28.
Idaea degeneraria (Hübner, 1799) 2p – mindkettő Mátrafüred almás 1983.08.22.
Rhodostrophia vibicaria (Clerck, 1759) 2p – Mátrafüred almás 1983.08.22., 08.24.
Lythria purpuraria (Linnaeus, 1758) 1p – Jászberény turjánrét 1983.07.10.
Cataglyphis rigata (Hübner, 1813) 3p – Mátrafüred almás 1983.08.15., 1984.06.11., Mátrafüred Vizeskesző 1983.07.23.
Scotopteryx mucronata (Scopoli, 1763) 2p – Mátrafüred almás 1983.07.27 és 07.28.
Epirrhoe molluginata (Hübner, 1813) 1p – Mátrafüred Vízmű 1983.06.12.
Camptogramma bilineata (Linnaeus, 1758) 1p – Mátrafüred almás 1983.08.22.
Anticlea badiata ([Denis & Schiffermüller], 1775) 1p – Mátrafüred Vízmű 1984.04.15.
Anticlea derivata ([Denis & Schiffermüller], 1775) 1p – Mátrafüred Vízmű 1982.05.6.
Pelurga comitata (Linnaeus, 1758) 2p – Mátrafüred almás 1983.08.14., 08.24.
Operophtera brumata (Linnaeus, 1758) 3p – mindhárom Mátrafüred posta 1982.11.17.
Perizoma hydrata (Treitschke, 1829) 1p – Mátrafüred Vízmű 1984.07.6.
Heliomata glarearia ([Denis & Schiffermüller], 1775) 1p – Mátrafüred almás 1984.06.10.
Plagodis dolabraria (Linnaeus, 1767) 1p – Jászberény turjánrét 1983.07.10.
Eilicrinia cordiaria (Hübner, 1790) 1p – Jászberény turjánrét 1983.07.10.
Ennomos erosaria ([Denis & Schiffermüller], 1775) 1p – Mátrafüred almás 1981.06.29.
Selenia dentaria (Fabricius, 1775) 2p – Mátrafüred almás 1982.06.20., Mátrafüred Vízmű 1984.04.15.
Ourapteryx sambucaria (Linnaeus, 1758) 1p – Mátrafüred almás 1984.06.10.
Peribatodes rhomboidaria ([Denis & Schiffermüller], 1775) 2p – Mátrafüred almás 1984.06.23., Mátrafüred Vizeskesző 1984.07.6.
Cleora cinctaria ([Denis & Schiffermüller], 1775) 1p – Mátrafüred almás 1984.04.20.
Fagivorana arenaria (Hufnagel, 1767) 1p – Nagy hómai-rét 1983.07.19.
Ematurga atomaria (Linnaeus, 1758) 1p – Mátrafüred almás 1982.08.16.
Cabera pusaria (Linnaeus, 1758) 1p – Mátrafüred Vízmű 1984.07.6.
Carissa obscurata ([Denis & Schiffermüller], 1775) 1p – Mátrafüred almás 1982.08.23.

Noctuidae = Bagolylepkefélék

Trisateles emortualis ([Denis & Schiffermüller], 1775) 1p – Mátra hegység Galyatetői út 1984.07.1.
Hypena rostralis (Linnaeus, 1758) 1p – Mátrafüred almás 1984.03.4.
Lygephila cracca ([Denis & Schiffermüller], 1775) 1p – Mátrafüred Vizeskesző 1984.07.6.
Nola cucullatella (Linnaeus, 1758) 2p – mindkettő Mátrafüred Vizeskesző 1984.07.6.
Nycteola asiatica (Krulikovsky, 1904) 1p – Jászberény turjánrét 1983.07.10.
Earias vernana (Fabricius, 1787) 1p – Jászberény turjánrét 1983.07.10.
Emmelia trabealis (Scopoli, 1763) 1p – Mátrafüred almás 1983.08.22.
Deltote bankiana (Fabricius 1775) 1p – Jászberény turjánrét 1983.07.10.
Cucullia dracunculi (Hübner, 1813) 1p – Mátrafüred almás 1983.07.27.
Calophasia lunula (Hufnagel, 1766) 1p – Jászberény turjánrét 1983.07.10.
Hoplodrina octogenaria (Goeze, 1781) 2p – mindkettő Mátrafüred Vizeskesző 1984.07.6.
Hoplodrina respersa ([Denis & Schiffermüller], 1775) 1p – Mátrafüred almás 1984.06.23.
Trachea atriplicis (Linnaeus, 1758) 2p – Mátraháza honvéd-üdülő 1983.08.19., Mátrafüred Vizeskesző 1984.06.10.
Parastichtis ypsilon ([Denis & Schiffermüller], 1775) 1p – Mátrafüred almás 1983.08.22.
Cosmia diffinis (Linnaeus 1767) 1p – Mátrafüred Vizeskesző 1984.07.6.
Apamea sordens (Hufnagel, 1766) 1p – Mátrafüred almás 1984.06.10.
Discestra trifolii (Hufnagel 1766) 2p – Mátrafüred almás 1983.07.18., Nagy hómai-rét 1983.07.19.
Hadena luteago ([Denis & Schiffermüller], 1775) 2p – Mátrafüred Vizeskesző 1983.07.5., Jászberény turjánrét 1983.07.10.
Sideridis lampra (Schawerda, 1913) 1p – Mátrafüred almás 1983.07.18.
Heliophobus reticulata (Goeze, 1781) 2p – Mátrafüred almás 1982.06.24., Vizeskesző 1983.07.5.
Mamestra brassicae (Linnaeus, 1758) 3p – mindhárom Mátrafüred almás 1983.07.18.
Polia bombycina (Hufnagel, 1766) 2p – Mátrafüred almás 1982.07.23., Vizeskesző 1984.06.10.

- Mythimna conigera* ([Denis & Schiffermüller], 1775) 4p – Nagy hómái-rét 1983.07.19., Mátrafüred Vizeskesző 1983.07.5., Mátrafüred almás 1982.07.23., 1983.07.16.
- Mythimna ferrago* (Fabricius, 1787) 3p – Mátrafüred almás 1983.07.18., 08.18 (2p).
- Mythimna pallens* (Linnaeus, 1758) 1p – Mátrafüred almás 1983.07.27.
- Orthosia cruda* ([Denis & Schiffermüller], 1775) 2p – mindkettő Mátrafüred Vízmű 1984.04.15.
- Anorthoa munda* ([Denis & Schiffermüller], 1775) 1p – Mátrafüred Vízmű 1984.04.15.
- Egira conspiciilaris* (Linnaeus, 1758) 2p – Mátrafüred almás 1984.04.10., Mfüred Vízmű 1984.04.16.
- Noctua pronuba* (Linnaeus, 1758) 1p – Mátrafüred Vízmű 1982.07.17.
- Noctua fimbriata* (Schreber, 1759) 1p – Mátrafüred Vízmű 1982.07.17.
- Cerastis rubricosa* ([Denis & Schiffermüller], 1775) 9p – Mátrafüred almás 1984.04.14., Mátrafüred Vízmű 1982.04.9., 1984.04.15. (6p), 04.19.
- Euxoa distinguenda* (Lederer, 1857) 1p – Nagy hómái-rét 1983.07.19.
- Euxoa obelisca* ([Denis & Schiffermüller], 1775) 2p – Mátrafüred almás 1983.08.22 és 24.
- Yigoga forcipula* ([Denis & Schiffermüller], 1775) 5p – Nagy hómái-rét 1983.07.19. (2p), Mátrafüred Vizeskesző 1984.06.10 és 07.6., Mátrafüred Vízmű 1984.07.13.
- Agrotis ipsilon* (Hufnagel, 1766) 1p – Nagy hómái-rét 1983.07.19.
- Agrotis exclamationis* (Linnaeus, 1758) 3p – Mátrafüred almás 1983.08.18., Mátrafüred Vízmű 1983.06.12., Jászberény turjánrét 1983.07.10.
- Agrotis clavus* (Hufnagel, 1766) 1p – Mátrafüred almás 1984.07.11.
- Agrotis segetum* ([Denis & Schiffermüller], 1775) 3p – Mátrafüred almás 1983.08.15. és 08.24., Nagy hómái-rét 1983.07.19.

Lymantriidae = Gyapjaslepkefélék

- Calliterea pudibunda* (Linnaeus, 1758) 1p – Mátrafüred almás 1984.06.11.
- Pentopthera morio* (Linnaeus, 1767) 2p – Mátrafüred almás 1982.06.16., 1983.06.12.
- Lymantria dispar* (Linnaeus, 1758) 3p – Mátrafüred almás 1982.08.11 és 08.17., Jászberény turjánrét 1983.07.10.

Arctiidae = Medvelepkefélék

- Phragmatobia fuliginosa* (Linnaeus, 1758) 1p – Mátrafüred almás 1984.06.12.
- Rhyparia purpurata* (Linnaeus, 1758) 1p – Mátrafüred Vízmű 1982.07.17.
- Diacrisia sannio* (Linnaeus, 1758) 2p – Mátrafüred almás 1982.08.17. (♀), 1983.07.27. (♂)
- Euplagia quadripunctaria* (Poda, 1761) 1p – Mátrafüred almás 1982.08.2.

Notodontidae = Púposzövőfélék

- Phalera bucephala* (Linnaeus, 1758) 2p – mindkettő Mátrafüred Vízmű 1982.07.17.
- Furcula furcula forcipula* (Fischer von Waldheim, 1820) 1p – Jászberény turjánrét 1983.07.10.
- Notodonta dromedarius* (Linnaeus, 1767) 1p – Mátra-hegység Nagy hómái-rét 1983.07.19.
- Notodonta ziczac* (Linnaeus, 1758) 1p – Jászberény turjánrét 1983.07.10.
- Notodonta tritophus* ([Denis & Schiffermüller], 1775) 2p – Jászberény turjánrét 1983.07.10.
- Drymonia dodonea* ([Denis & Schiffermüller], 1775) 1p – Mátrafüred Vizeskesző 1983.07.5.
- Drymonia ruficornis grisea* (Turati, 1907) 2p – mindkettő Mátrafüred Vízmű 1984.04.15.
- Pterostoma palpina* (Clerck, 1759) 3p – Mátrafüred Vizeskesző 1983.07.5., Jászberény turjánrét 1983.07.10. (2p)
- Ptilodon cucullina* ([Denis & Schiffermüller], 1775) 1p – Mátrafüred almás 1983.07.27.
- Spatalia argentina* ([Denis & Schiffermüller], 1775) 1p – Mátrafüred almás 1983.07.5.
- Clostera anastomosis* (Linnaeus, 1758) 1p – Jászberény turjánrét 1983.07.10.
- Clostera pigra* (Hufnagel, 1766) 2p – mindkettő Nagy hómái-rét 1983.07.19.

Spingidae = Szenderfélék

- Agrius convulvuli* (Linnaeus, 1758) 2p – Mátrafüred almás 1982.08.25., 1983.08.15.
Sphinx ligustri Linnaeus, 1758; 2p – Sár-hegy Egyesült Izzó 1983.06.21., Mátraf. almás 1983.07.18.
Hyloicus pinastris (Linnaeus, 1758) 1p – Mátrafüred almás 1982.07.13.
Marumba quercus ([Denis & Schiffermüller], 1775) 1p – Mátrafüred almás 1984.07.11.
Mimas tiliae (Linnaeus, 1758) 1p – Mátrafüred almás 1982.06.7.
Laothoe populi (Linnaeus, 1758) 1p – Mátrafüred almás 1982.07.17.
Macroglossum stellatarum (Linnaeus, 1758) 1p – Mátrafüred Fenyő út 1982.07.15.
Hyles euphorbiae (Linnaeus, 1758) 1p – Mátrafüred almás 1982.08.21.
Deilephila porcellus (Linnaeus, 1758) 2p – Mátrafüred almás 1982.05.7., 1983.07.18.

Thyatiridae = Pihésszövőfélék

- Thyatira batis* (Linnaeus, 1758) 1p – Jászberény turjánrét 1983.07.10.
Habrosyne pyrrhoides (Hufnagel, 1766) 2p – Mátrafüred almás 1983.06.23., 07.18.
Tethea ocularis (Linnaeus, 1767) 2p – mindkettő Jászberény turjánrét 1983.07.10.

Drepanidae = Sarlósszövőfélék

- Watsonalla binaria* (Hufnagel, 1790) 3p – mindhárom Nagy hómai-rét 1983.07.19.
Drepana falcataria (Linnaeus, 1758) 4p – Mátrafüred Vizeskesző 1983.07.5., Nagy hómai-rét 1983.07.19. (3p).
Cilix glaucata (Scopoli, 1763) 1p – Mátrafüred almás 1982.08.23.

Saturniidae = Pávaszemes-szövőlepkéfélék

- Saturnia pyri* ([Denis & Schiffermüller], 1775) 1p – Mátrafüred Vizeskesző 1983.06.15.

Lasiocampidae = Szövőlepkéfélék

- Macrotylachia rubi* (Linnaeus, 1758) 1p – Gyöngyös Sár-hegy (*Pipis*) 1982.05.4.
Phylodesma tremulifolia (Hübner, 1808) 2p – Mátrafüred Vízmű 1982.05.6., Mátrafüred almás 1982.05.21.
Odonestis pruni (Linnaeus, 1758) 1p – Mátrafüred almás 1982.07.16.

DIURNA – NAPPALI LEPKÉK

Hesperiidae = Busalepkéfélék

- Erynnis tages* (Linnaeus, 1758) 1p – Mátrafüred almás 1983.06.24.
Pyrgus malvae (Linnaeus, 1758) 2p – Mátrafüred akácos 1982.05.3., Mátrafüred Somor-patak-völgy 1982.08.1.
Pyrgus fritillarius (Poda, 1761) 1p – Mátrafüred Csurgó-patak-völgy 1982.06.24.
Ochlodes venatus (Bremer & Grey, 1853) 2p – Mátraf. Vizeskesző 1982.08.27. (♂), 1984.06.10. (♀)

Papilionidae = Pillangófélék

- Parnassius mnemosyne mnemosyne* (Linnaeus, 1758) 1p – Mátrafüred Somor-patak-völgy 1982.06.6.
Zerynthia polyxena ([Denis & Schiffermüller], 1775) 4p – Gyöngyössolymos temető 1984.05.6. (3p), Pirittyó-tető 1983.05.30.
Papilio machaon Linnaeus, 1758; 1p – Mátrafüred Vizeskesző 1982.08.27.
Iphiclides podalirius (Linnaeus, 1758) 1p – Mátrafüred almás 1982.07.22.

Pieridae = Fehérlépkéfélék

- Aporia crataegi* (Linnaeus, 1758) 1p – Mátrafüred almás 1982.06.6.
Pieris rapae (Linnaeus, 1758) 1p – Kékes 1982.07.30.

Pieris napi (Linnaeus, 1758) 4p – mind a négy Kékes 1982.07.30.
Pontia edusa (Fabricius, 1777) 1p – Mátrafüred almás 1982.06.16.
Anthocharis cardamines (Linnaeus, 1758) 2p – Mátrafüred Bene-patak-völgy 1982.05.5., Sár-hegy (*Pipis*) 1982.05.3.
Colias alfacariensis Ribbe, 1905; 3p – Nagy hómai-rét 1983.07.9., Galyatetői út 1984.07.1., Nő-rét 1984.07.3.
Gonepteryx rhamni (Linnaeus, 1758) 3p – Mátrafüred almás 1982.07.19., Kékes, 1982.07.30., Útépítők-forrás 1983.07.23.

Lycaenidae = Boglárkalepke-félék

Satyrium pruni (Linnaeus, 1758) 1p – Mátrafüred Vizeskesző 1984.06.10.
Lycaena virgaurea (Linnaeus, 1758) 1p – Mátrafüred almás 1984.06.11.
Lycaena tityrus (Poda, 1761) 3p – Mátrafüred almás 1983.07.25., és 07.27., Mátrafüred Vizeskesző 1983.07.4.
Everes argiades (Pallas, 1771) 2p – Mátrafüred Vizeskesző 1983.08.14., M.füred almás 1983.07.2.
Celastrina argiolus (Linnaeus, 1758) 2p – mindkettő Mátrafüred Vizeskesző 1983.06.21.
Polyommatus coridon (Poda, 1761) 1p – Mátrafüred Vízmű 1982.08.15.
Polyommatus icarus (Rottemburg, 1775) 5p – Mátrafüred Vizeskesző 1984.06.10. (2p), Mátrafüred almás 1983.06.12. (1♂ és 1♀), Sár-hegy (*Pipis*) 1982.08.16.

Riodinidae = Mozaiklepke-félék

Hamearis lucina (Linnaeus, 1758) 1p – Mátrafüred almás 1983.07.27.

Nymphalidae = tarkalepkefélék

Issoria lathonia (Linnaeus, 1758) 1p – Bogyiszló 1982.04.6.
Argynnis paphia (Linnaeus, 1758) 2p – Mátrafüred kertészet 1982.07.15. (♀), Mátrafüred Vizeskesző 1983.06.15 (♂).
Argynnis adippe ([Denis & Schiffermüller], 1775) 2p – Mátrafüred almás 1983.07.27., Mátrafüred Vízmű 1984.07.5.
Melitaea didyma (Esper, 1779) 2p – Mátrafüred almás 1983.07.3 és 07.27.
Melitaea aurelia Nickerl, 1850; 2p – mindkettő Mátrafüred almás 1983.06.20.
Araschnia levana (Linnaeus, 1758) 1p – Mátrafüred Somor-patak-völgy 1982.06.25.
Polygonia c-album (Linnaeus, 1758) 2p – Mátrafüred almás 1983.07.3., Vizeskesző 1983.06.24.
Nymphalis io (Linnaeus, 1758) 1p – Mátrafüred Vizeskesző 1983.07.4.
Nymphalis antiopa (Linnaeus, 1758) 1p – Mátrafüred Vízmű 1983.04.3.
Nymphalis urticae (Linnaeus, 1758) 1p – Mátrafüred almás 1982.06.16.
Vanessa atalanta (Linnaeus 1758) 3p – Mátrafüred kertészet 1982.07.15., Mátrafüred Vizeskesző 1983.06.27 és 07.5.
Vanessa cardui (Linnaeus, 1758) 2p – Kékes 1982.07.31., Mátrafüred Vízmű 1982.08.15.
Neptis rivularis (Scopoli, 1763) 3p – Kozmári kilátó 1982.06.7., Mátrafüred almás 1982.06.11., Mátrafüred Vizeskesző 1983.06.24.
Apatura iris (Linnaeus, 1758) 1p – (?) Nyírjes 1982.07.30.
Apatura ilia ([Denis & Schiffermüller], 1775) 1p – Mátrafüred Csurgó patak-völgy 1982.07.9.

Satyridae = Szemeslepkefélék

Coenonympha glycerion (Borkhausen, 1788) 4p – Mátrafüred almás 1982.05.30., 06.1., 06.2., Mátrafüred Vizeskesző 1984.06.10.
Coenonympha pamphilus (Linnaeus, 1758) 4p – mindegyik Mátrafüred Vizeskesző 1984.06.30.
Coenonympha arcania (Linnaeus, 1761) 2p – Mátrafüred almás 1982.05.30 és 06.2.
Maniola jurtina (Linnaeus, 1758) 2p – Mátrafüred almás 1982.06.11 és 06.24.
Lasiommata megera (Linnaeus, 1767) 2p – mindkettő Mátrafüred almás 1983.07.25.
Lasiommata maera (Linnaeus, 1758) 2p – mindkettő Mátrafüred almás 1982.06.2.
Aphantopus hyperanthus (Linnaeus, 1758) 3p – Nagy hómai-rét 1983.07.19., Sándor-rét 1984.07.3 (2p).
Minois dryas (Scopoli, 1763) 2p – mindkettő Mátrafüred almás 1982.07.28 és 1983.08.24.

Kanetisa circe (Fabricius, 1775) 2p – M.füred Csurgó-patak-völgy 1982.07.9., Galyatető 1982.07.31.
Arethusana arethus ([Denis & Schiffermüller], 1775) 1p – Mátrafüred almás 1982.08.2.
Hipparchia fagi (Scopoli, 1763) 1p – Mátrafüred almás 1983.08.18.
Hipparchia semele (Linnaeus, 1758) 2p – Galyatető 1982.07.31., Mátrafüred almás 1983.06.24.
Melanargia galathea (Linnaeus, 1758) 1p – Mátrafüred almás 1983.08.22.

Irodalom

BUSCHMANN F. (1985): A *Thyris fenestrella* ssp. *seminigra* Issekutz (1953) előfordulása a Mátra-hegységben. Fol. Hist.-nat. Mus. Matr. 10: 151-152.

BUSCHMANN Ferenc
Jász Múzeum
H-5100 JÁSZBERÉNY
Táncsics út 5.